

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

**щодо проекту Закону про внесення змін до статті 86 Закону України
"Про місцеві вибори" щодо встановлення результатів виборів депутатів
у багатомандатному виборчому окрузі
(реєстр. № 3439-1 від 26 листопада 2015 року)**

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 17 травня 2017 року (протокол № 59) проект Закону про внесення змін до статті 86 Закону України "Про місцеві вибори" щодо встановлення результатів виборів депутатів у багатомандатному виборчому окрузі (реєстр. № 3439-1 від 26 листопада 2015 року), поданий народними депутатами України Співаковським О.В. та іншими (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту він розроблений з метою вдосконалення механізму встановлення результатів виборів депутатів у багатомандатному виборчому окрузі, за якого забезпечується право бути обраними кандидатів, які отримали найбільшу кількість голосів виборців серед закріплених за відповідним територіальним виборчим округом кандидатів від усіх місцевих організацій партій.

Для досягнення мети автором пропонується внести зміни до статті 86 Закону України "Про місцеві вибори", якими встановити, що черговість кандидатів у депутати у виборчому списку від місцевої організації партії, яка отримала право на участь у розподілі депутатських мандатів, встановлюється так: спочатку розташовуються в порядку зменшення відсотку голосів виборців, поданих за відповідну місцеву організацію партії у територіальних виборчих округах, за якими були закріплені кандидати, від загальної кількості голосів виборців, поданих за всі місцеві організації партій у відповідних територіальних виборчих округах, кандидати, які отримали найбільшу кількість голосів виборців серед закріплених за відповідним територіальним виборчим округом кандидатів від усіх місцевих організацій партій; потім розташовуються в порядку зменшення відсотку голосів виборців, поданих за відповідну місцеву організацію партії у територіальних виборчих округах, за якими були закріплені кандидати, від загальної кількості голосів виборців,

поданих за всі місцеві організації партій у відповідних територіальних виборчих округах, всі інші кандидати.

Розглядаючи Законопроект, Комітет з питань правової політики та правосуддя виходить з такого.

В Конституції України зазначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування (частина друга статті 5 Конституції України).

Стаття 7 Основного Закону встановлює, що в Україні визнається і гарантується місцеве самоврядування.

Згідно з частиною першою, третьою, четвертою та п'ятою статті 140 Конституції України місцеве самоврядування є правом територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста – самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.

Місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому законом, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи.

Органами місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ та міст, є районні та обласні ради.

Питання організації управління районами в містах належить до компетенції міських рад.

Частиною першою статті 141 Конституції України передбачено, що до складу сільської, селищної, міської, районної, обласної ради входять депутати, які обираються жителями села, селища, міста, району, області на основі загального, рівного, прямого виборчого права шляхом таємного голосування.

Відповідно до статей 69 та 70 Конституції України народне волевиявлення здійснюється через вибори, референдум та інші форми безпосередньої демократії. Вибори до органів державної влади та органів місцевого самоврядування є вільними і відбуваються на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування. Виборцям гарантується вільне волевиявлення. Пунктом 20 частини першої статті 92 Конституції України передбачено, що організація і порядок проведення виборів і референдумів визначаються виключно законами України.

Одним з основних критеріїв, якими мають керуватися держави при зміні чи вдосконаленні виборчої системи та її компонентів – це критерій доцільності. Так, Конституційний Суд України в своєму Рішенні від 26 лютого 1998 року № 1-рп (справа про вибори народних депутатів України) дійшов висновку, що визначення компонентів виборчої системи є питанням політичної доцільності і воно має вирішуватися Верховною Радою України (абзац третій пункту 5 зазначеного Рішення).

Разом з тим, слід зазначити, що за діючої виборчої системи результат місцевої організації партії та закріпленого нею кандидата у територіальному

виборчому окрузі є відносним порівняно з іншими територіальними виборчими округами. Таким чином, кількість голосів виборців, отриманих в територіальному виборчому окрузі, впливає на загальну кількість голосів виборців, поданих за місцеву організацію партії в багатомандатному окрузі, однак не є гарантією отримання депутатського мандата кандидатом, який був закріплений місцевою організацією партії за відповідним територіальним виборчим округом.

За таких умов, сама виборча система служить запобіжником підкупу виборців як однієї з головних проблем української виборчої практики.

Натомість, запропонований Законопроект механізм розподілу депутатських мандатів встановлює перевагу при розподілі депутатських мандатів для кандидатів, які в територіальних виборчих округах, за якими вони були закріплені, отримали найбільшу кількість голосів виборців. Зазначене створює небезпеку поверненню у виборчий процес можливості кандидатів впливати на результат шляхом прямого або непрямого підкупу виборців.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України вважає, що за результатами розгляду в першому читанні Законопроект може бути прийнятий за основу за умови врахування висловлених зауважень.

Комітет з питань бюджету ухвалив рішення, що Законопроект не має впливу на показники бюджету. У разі прийняття відповідного закону, він може набирати чинності у терміни, визначені авторами Законопроекту.

Комітет з питань запобігання і протидії корупції дійшов висновку, що у Законопроекті не виявлено корупціогенних факторів – Законопроект відповідає вимогам антикорупційного законодавства.

Комітет з питань європейської інтеграції дійшов висновку про те, що Законопроект не належить до пріоритетних сфер адаптації законодавства України до законодавства ЄС, або регулюється національним законодавством країн-членів ЄС, а отже, не потребує експертного висновку Комітету з питань європейської інтеграції.

На підставі викладеного вище, Комітет вирішив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону про внесення змін до статті 86 Закону України "Про місцеві вибори" щодо встановлення результатів виборів депутатів у багатомандатному виборчому окрузі (реєстр. № 3439-1 від 26 листопада 2015 року), поданий народними депутатами України Співаковським О.В. та іншими, відхилити.

2. Доповідачем від Комітету з цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити народного депутата України, співголову підкомітету з питань виборів і референдумів Комітету з питань правової політики та правосуддя Черненка Олександра Миколайовича.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ